

ENESEANALÜÜSI KOOSTAMISE ALUSED:

MILLISEID KÜSIMUSI KÜSIDA?
KUIDAS SAADA TÕENDUSPÕHIST INFORMATSIOONI?
KUS ON ENESEANALÜÜSI PIMEDAD NURGAD?
MIDA ANNAB ENESEANALÜÜS VÄÄRTUSKASVATUSELE?

Halliki Harro-Loit ja Nele Punnar

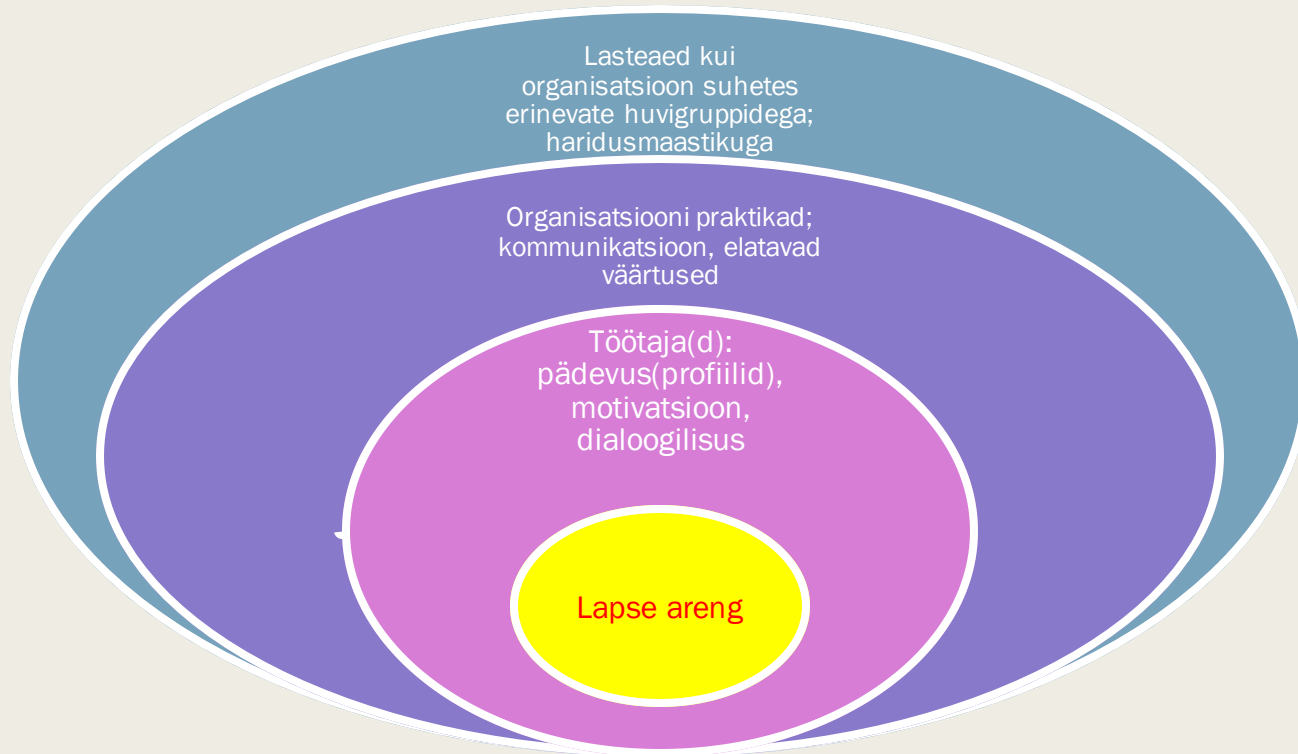
Milliseid küsimusi küsida?

Mõned näited ...

- **Lapse arenguline vajadus ja väärtuskasvatus:** millised on erinevate laste vajadused, kuidas me seda teada saame ja kuidas toetame? Kuidas märkame arengut ja vajaduste muutumist? Kuidas on laste vajadused seotud õpetajate pädevuste arenguga?
- **Koostöö ja head suhted:** mida koostöö eeldab? Kaasamist? **Kuidas** ja **keda** ning milleks me kaasame? Keda kuulame ja millal?
- **Juhtimine.** Mis on kõige olulisemad valdkonnad? **Millist** tagasisidet, kellele ja millal - juht saab ja annab? **Kuidas** juht teab, mis toimub?
- **Kasvamist ja arengut toetav keskkond.** Millist keskkonda me tahame, mis on võimalused ja piirangud? Kuidas otsime lahendusi?

Kuidas küsida nii, et ühele küsimusele võiks vastata nelja valdkonda läbivalt ja samal ajal analüüsida konkreetse lasteaia **kõige pakilisemat probleemi või arenguvajadust?**

Neli analüüsitasandit

Kuidas saada tõenduspõhist informatsiooni?

- Vaatlus ja salvestatud vaatlus
- Vestlused ja intervjuud – kuidas neid talletada ja analüüsida?
- Lapse arengumapp ja õpetaja metoodilised materjalid

Vaatlus

- Mis on vaatluse eesmärk?

(Näiteks: laste sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste arengu kaardistamine ja parimate praktikate analüüs)

Mõtle, mida saad salvestada? Hommikuring, mäng õues?
(Vanemate luba ja kaasamine, laste kaasamine)

Kuidas analüüsida? Millised on kategooriad, mis toetavad vaatlust?

Vaatluse võimalikud kateegooriad

- Näiteks: lapse sotsiaalsed oskused: nt. kuulamisoskus, oma vajaduse tadvustamine ja väljendamine; teiste vajaduste mõistmine; oma/ tunnete mõistmine ja väljendamine; loo jutustamise oskus jne.
- Millistes olukordades lapse sotsiaalsed oskused väljenduvad?
[Loo vajalik olukord/mäng \(salvesta ja kirjelda nii kõiki lapsi\)](#)
- Salvestus aitab märgata nn pimedaid nurki. Vaata ise ühekahe lapse kaupa; vaata, kuidas sa erinevate lastega suhtled; kutsu kolleeg märkama; vaata vajadusel mõnda lõiku koos vanemaga. [Muuda oma käitumist ja tee uus vaatlus; kas ja mis muutus?](#)

Kus on enesenalüüsi pimedad nurgad? Ettevaatav perspektiiv: Milliseid oskusi vajavad lapsed homme?

- Mis on täna laste ja noorte probleemid?

Nt. Vähene liikumine, rühivead; vähene keskendumisvõime;
distressiga/ärevusega toimetuleku oskuste vähesus ...

Ühe enam on vaja enesejuhtimist, oskust määratleda oma
privaatsus ja seda kaitsta

Kas me oskame last ja (ja tema peret) proaktiivselt aidata?

Millised on meie võimlused õppida? Milliseid prakikaid saaksime
rakendada?

Kus on eneseanalüüsi pimedad nurgad? Tänane perspektiiv: mida saaks jätta tegemata?

Nt. Kas ja millal on õpetajal aega mõelda? Millal on lapsel aega mängida?

Aja, rütmide ja “tähelepanu” analüüs. (Kuhu kulub tähelepanu?)

Nn. ühe päeva salvestus ja analüüs: mida ja keda õpetaja märkab, kui palju teeb ümberlülitusi, kui palju on aega süveneda ühele tegevusele?

Mis on õpetaja ja lapse omavahelise suhte ja suhtlemise puhul kõige olulisemad tegevused?

Millised tegevused on õpetaja jaoks kõige väsitavamad?

Kus on eneseanalüüsi pimedad nurgad? Mõned võimalikud küsimused, lähtudes esitatud eneseanalüüsides

- On teemad, mille tähtsust meile kogu aeg korratakse ... Aga?
- *Millised on pidevalt ilmnevad probleemid ja teemad, millest me räägime?*

Nt. 1. Kuidas õpetajate pädevusprofiile analüüsida ja kuidas? Kas juhid teavad, milline motivatsioon toimib hästi, et õpetajad õpiksid juurde uuis oskusi?

Nt 2. Millised on meie laste vanemad? Mis on nende vajadused ja väärtused? Kuidas me seda teame? Mida teha siis kui vanemate ja lasteaia väärtused on vastuolus?

- *Kui probleem on selge*, siis kuidas otsida lisaressurssi ja pädevust? (rahvusvahelised rändeprojektid, kogemustevahetused, lisa-tööjõud- praktikandid ja vabatahtlikud...)

Mida annab eneseanalüüs väärtuskasvatusele?

- Me ei jõua teha kõike, peame valima, millele keskenduda, mis on meie jaoks ja praegu kõige olulisem. FOOKUS.
- Tõenduspõhisus on oluline, et teha vahet deklareeritud ja elatavatel väärtustel.
- Kus me oleme; kas ja mida tahame muuta?
- Kas muutus toetab neid väärtusi, mida me peame kõige olulisemaks?

Ülesanne (igale rühmale üks uurimisküsimus)

- Viis võimalikku uurimisküsimust, mille jaoks mõelge välja **analüüsi kateegooriad**, mille kohta on võimalik koguda tõendusmaterjal teadmist

Kuidas nende kategooriate abil leida vastus, milliseid väärtusi vastav tegevus või praktika toetab?

1. Laste sotsiaalsete oskuste areng hommikuringis, võrdlev analüüs (teie otsustate, mida, mis perioodil ja keda võrdlete...)
2. Perede ja lastega tutvavaks saamine: võimalikud tegevused ning milliste kategooriate abil analüüsida efektiivsust
3. Mis motiveerib õpetajat edasi õppima ja pingutama? (Leidke üks võimalik lasteaia vajadus)
4. Päevarütmid ja nende sobivus erinevatele lastele
5. Meie lasteaia „kompetentsikaart“? Milline on meie töötajate individuaalne ja kollektiivne ekspertsus? Kuidas seda mõõta? Mida me juurde vajame?

Rühmaarutelude märkmed:

1

HOMMIKURING

• kuulamisõigus

• salvestatavad vaatlus - septembris

• ja sõneldi poole aasta
päevant uue
salvestusaga

• kui palju laps tähelepanu?

• minguliselt tähelepanu kaitse

• õpetaja vaatab ühennant

• püüab jõud kaardistamine
• konfliktid olukorras
• püüab vaatlus/kõnne

• kas vanem kuulab (seerij) - vaatlus
kaardistamine

• Suurimad talitused

• mis on peres
käivad?

• ma ei kuulan
• mind kuulatakse

• ma olen raageerida

2

Perele ja lastega tutvavaks saamine:

- Tutvumispäev peredele kõrgile uutele lastele
- Tutvumispäev sõimerühma lastevanematele
- Avatud õueala
- Info kogumiseks uuele lastevanemale ankeet lapse kohta
- Sõigised rühmakooolekud
- 1 x kvartalis pereäiti
- Perele kaasamine

Katseperiood (aeg, mida saab jälgida)

- lastevanem saab lastega tutvavaks; võib kuidas tema laps käitub rühmas / lasteaias olukorras
- lapse keskendumisvõime
- vanema tagasiside tutvumispäevale (tuleb märkama)
- Vanemal on see õp. tutvavaks saada.

*Wajaduspõhisus ja oskuste pundeamine

3) mis motiveerib spetsijot:

- tunnustamine
- tagasiside
- eneseteostus
- soodne ja toetav keskkond
- heade praktikate jagamine
kolleegidega
- motivatsioonipäev (2 tundi)

4. PÄEVARÜTMID JA NENDE SOBIVUS ERINEVALE LASTELE

PÄEVAKAVA

TEGEVUSED STRUKTUUREERITUD

TOETAB LAPSE ARENGUT JA TURVATUNNET

- EELKOOLIAJASTE LAPSE ARENGUT SOBUSTAV & TOETAV PÄEVARÜTM

GRUPI VAATLUS

MT. HOMMIKUEINGI KEHAJA SOBIVUS

MT. LÖUNAS ÖÖGI KEHAJES SOITMEELISTEL LASTEL

vaatajad: nõuandjad, spetsialistid, juhend

- ARVESTAME IGA LAPSE INDIVIDUAALSUST
- PÕHIVAJADUS ON RAHULDATUD ON REEMING & PUHANUD

50) MEIE LASTEVAHA KOMPETENTSI KAART?

- * KAASAEGSED MÄNGULISED MEETODID
  - * KUULAMISOSKUS (K)
  - * HINNANGUVAHA ARUTLUSOSKUS (K)
  - * SUHTLEMISOSKUS (I+K)
  - * LÄBIRÄÄKIMISTE OSKUS
  - * KÜSIMUSTE ESITAMISE OSKUS
  - * VAATLUSOSKUS
  - * ORGANISEERIMISE (PLANEERIMISE) OSKUS
  - * ESMAABI
  - * ANALÜÜS → PLANEERIMINE
  - * MÄRKAMINE

KUIDAS MÕTA?

1. VAATLUS, ETTEKANNE (INTERVALLI TAGANT), ESITLUS, VIDEOSALVESTUS

KUIDAS ABISTADA?

KOOLITUS, TÖÖVARI, MENTORLUS, VIDEOTREENING
KRITILINE SÖBER, HINNANGUVAHA TAGASISIDE (SPEETS
LISTI)